

2052

$\frac{7}{2}$

[Bers. 7. D.]

Uggulas Teefas
Grahmata.

[Milan, 1770.]

Latvian History Institute

Latvian History Institute

34(47.43)(001)4172

PK 19(47.43)(001)4172

49(47.43):321.9182

3/09:34(47.43)(001)

Es Jannis Diddrikis Behr,
Ugulas Muišas Dfints
Kungs, daru ņanamu wisseem
manneem Pawalstneekem un dfim-
teem laudim: ka mannim mannu
Eauschu Meers un Labklahschana
it kohti pee Sirds gult, un es lab-
prahit gribbu, ka manna Nowad-
da, Deewabijalchanai, Taisnibai,
un Beenteefibai buhs atrastees,
Tapeh3 esmu es scho Teefas: Grab-
matu norakstijis, un peh3
tahs pawehlejis.

1. Skattra pirmā Neddelas:
Deena, kas swelsta Deer-
na ne irr, preekfch Deenas Wid-
dus, buhs manna Ugulas Mui-
schā weenu Teesu turreht, preekfch
kurras wiffas mannu Eauschu
Suhdsefchanas, Wainas un
Waijadfibas irr ja isklausa, ja
ismekle un ja ischftr.

* 2

2. Teem

2. Teem Teefneekem buhs buht,
tam Muifchas: Kungam, diweem
gohdigeem Saimneekem, furri
par Teesneffejeem taps zelti,
weenam no manneem Waggareem,
kam ta Rahyta buhs, un
tam Muifchas Meyëram.

a) Es ne gribbu, ka teem Teefnefcheem, fà arri Waggareem jeb Rihkurreeem ihpaschi us fawu Ammatu buhs fwehreht. Tas irr gann, kad winni preefsch fawa Mahzita: ja us sawas Kristibas: Derribu Rohku dohdami apfohtahs Taisnibu darriht, un ustizzigi turrehtes.

b) Teem diweem Saimineekem, kas par Teefneefcheem likti tohp, buhs trihs Gaddus fawu Ammatu turreht. Par to tohp winneem tas Naudas un Labbibas Pagasts, fà arri tee fihti Zelti atlaisti. Tas zits Pagasts, Klausibas, Reefchi un Piffahyas: Zelti ar mannu

mannu Labbibu un Mantu paleek fà bijuschi.

3. Tai Teefai buhs ikweenu Zilweku bes Utschirribas fkaidri isklaufiht, winna Waijadfibu jeb Wainu labbi ismekleht, un apdohmaht, un ikweenam to Teefu tà fpreest, fà winni to preefsch Deewa un mannim zerre atbildeht.

4. Es dohmu tai Teefai to Waku, pehz tahs Wainas Gruhtibas, Pahtagu un Rihfschu strapu fpreest. Bet aukstati ne, fà us peez desmits strehku ar Pahtagu, un tshettru Pahru Rihfschu.

5. Irr ta Waina tif leela, ka ta peeminnehta strahpe ne peeteek, jebbi tif gruhta, ka tee Teefineeki ne eedrohschajahs fpreest; tad buhs teem Padohmu pee mannim, fà pee Kunga, mefleht.

6. Kad pehz labbas Ismekleschanas ta Teefa ja fpreesch, tad buhs

teem Teefnefcheem, Waggaram
un Meneram papreefch fawu
Padohmu fazzigt, un Muifchu:
Kungam buhs to Gallu: Wahr:
du doht.

7. Ko tee Teefineeki weenis Prah:
tis fpreefch, tam buhs notikt.
Tapat arridsan, kad trihs wee:
nadi fpreefch. Bet, kad tee fa:
wâ ftopâ fchfirahs, diwi us
weenas un diwi us ohtras Puf:
fas fpreefch; tad buhs tam pa:
palikt, us kurras Puffes Mui:
fchu: Kungs ar fawu Padohmu
peekriht.

8. Tam Jachtineekam buhs weenu:
mehr pee Kohkas buht un to
isdarriht, fo ta Teefa fpreedukt.

9. Kattram, kam kahda Suhde:
fchana jeb Waijadfiba irr, buhs
to pee Laika Muifchu: Kungam
weeteikt, un Muifchu: Kungs liks
tohs preefch: Teefas aizinaht,
kam waijag preefchâ nahkt.

10. Kas preefch Teefas tohp aizi:
nahts, tam buhs bes flapftifcha:
nas

nas tuhdat nahkt. Kas ar lab:
bu ne nahkt, tas irr preefchâ:
weddams un pahrmahzams.

11. Kad mannâ Nowaddâ kahdas
Blehdiabas und nelabbi Darbi
notikkufchi, un ne weens atroh:
dahs, kas to eefuhds; tad buhs
teem Teefineekeem, Waggareem,
jeb Rihkurreem, kad tee to fajuf:
tnfchi, to preefch Teefas bildi:
nahkt.

12. Jkattram Usraugam pee man:
nahm Leetahm jeb Darbeem irr
wehlehts, weenam Nebehdnee:
kam, kas pehz Wahrdeem ne
grib klaufiht, kahdu diwi jeb
trihs reifas ar Pahtagu jeb Sifli
uszirft. Bet ja tas jo dauds irr
pelnijis, irr winsch preefch Tee:
fas weddams.

13. Weens Jauneklis, kas, pirmâ
reifâ, Wainâ tappis, jeb kas no
zitta us nelabbi Darbu irr mu:
finahts, tas irr jo weegli; bet
weens wezz Blehdis, kas fawu
faunu Anmatu ne pamett, jeb

kas zittus us Launu uffkubbina-
jis, tas irr jo affi sohdamis.

14. Kad kas pee kahdas masas
Wainas Peedohschanu luhdsahs
un labbaku Dshiwoschamu apfoh-
lahs, tam warr ta Teefa pee-
dohyt, un to pelnitu strapu at-
laist.

15. Jkweens, kas Wirfineekeem
pretti turrahs, kas ar sawu Lu-
waku Kildu fahk un kausahs,
kas Manzibu dsenn, kas sahdsibu
darra, kas no sawa Kunga
Nowadda behg, jeb ar Burwi-
bas pinnahs, tas ne irr taupams,
bet zeeti strahpejams, kattris pehz
fawas Wainas Gruhtibas.

16. Kad kahda Meita no weena
Puifcha irr agruhtinata, un
winni zaur Laulibu pee laika
fanemmahs, tad tee bes Strah-
pes Mahzitaja sima ja pamett.

17. Bet ja kahds Puifsis to Meitu,
fo winsch peegullejis, ne gribb
par feerw nemt, tad buhs tai
Teefai spreest, zeef winnam
Behrnu.

Behrnu Teefu ja dohd, un kah-
da strahpe abjeem nahkabs:
Pehz Mahzitais winrus ar tahs
Draudses islihdsinahs.

18. Tai Teefai buhs pa wiffahm
Leetahm gahdaht, ka Deewa
Gohds eeksch manna Nowadda
ne tohp nizzinahts. Tadeht irr
ta swehta Deena ka peenahkabs
fwinnama.

19. Wiffai Burtu:Kohku usgree-
schanai, jeb zittai farehkinaschanai
buhz pirmdeenahs Rihtâ nodarri-
tai tapt. Kahdas simas Lau-
dim ja dohd, tahs buhs Pusfweh-
tas Wakkara ar Darbineekeem,
jeb kattrâ Brihdi ar Jachtineeku
nostelleht. Darbineekeem ne buhs
Swehdeen, bet Pirmdeen Rihtu
aggrumâ Muifchâ faeet, un kas
no Darbineekeem Swehdeen grib
pee Deewa Galdu eet, tas Pus-
fweht jo laika atlaifchams.

20. Wiffas Dshres un Meelasti,
kas Sesdeenahs Wakkara zaur
fwehtu Nakti tohp turrehti, tohp

no mannim zeeti noleegti. Ja kas us tam tohp atrasts; tam buhs to Meelastu atnemt un Darbineekeem isdalliht.

21. Swehdeen pehz noklaufita Spreddika irr ikweenam tã kã zittã Deenã wehlehts sawu Deewa dahwanu ar saweem Draugeem eeksch Mihlestibas patehreht.
22. Wissas Dsihres irr ar Updohmu turramas, tã ka Deewa Dahwana ne tohp isfkehrsta, un dasch labs zaur leelas Tehreschanas Nabbadsibã likts.
23. Tapehz ne irr brihwi Kristibas: un Behres. Dsihres ilgahki kã weenu Deenu, un Kabsas Dsihres diwi Deenas turreht, prohti, weenu Deen Bruhtes: un weenu Deenu Bruhdgana Namma.
24. Jf fattã Dsihres Namma ne irr wairahk wehlehts kã diwi Muzzu Allu, un desmits stohpu Brandwihnu patehreht. Kas pahri

- pahri tohp atrasts, tas irr atnemmams un Darbineekeem dohdams.
25. Kad arridsan tahs leelas Beddibas, Beltischanas un Bruhtas Puhri zittu labbu ne darra, kã tikkai tahs swehtas Deenas ar Taisischanu tohp nizzinatas, to Mahtes: Reitu Lepniba un to Sehrdemu Apfineeschana tohp passubbinati; tad pawehlu es, ka teem ne buhs wair eeksch manna Nowadda atrasteem tapt.
26. Tapehz buhs teem Isdohteenem lihds ar Laulibas weenã Deenã un tahm Beddibahm ohtrã Deenã notikt. Kas treschã Deenã no Dsehrena atrodams, tas peederr Darbineekeem.
27. Tai Teesai buhs par to Sirdehstu turreht, ka ikweenam Arrejam ta Pahrtischanã no Laukeem, Plawahm un faines atrodahs. Kam trubkst, tam ja peedohd, kam parleeku, tam ja atnemm.
28. Kad

28. Kad weens Saimineeks fawu Klausifchamu ne spehj darriht, buhs tai Teefai ismekleht, kas ta Waina irr. Irr winsch zaur Deewa Rihfsti pee Laukeem un Lohpeem pagurris; tad buhs mannim fã Rungam to bildi-naht: tad es no Muischas winnam gribbu palihdseht. Bet irr winsch zaur flinkumu un Dsehrfchamu nonihzis, tad irr winsch no tahs Mahjuweetas ismet-tams un zits faimineeks eeleekams.
29. Ja kas no Muischas Maifi jeb fehlu isnehmis, buhs tam to tai Gaddã atbehrt jebbi ais-makfaht. Ja kas ohtrã jeb treschã Gaddã fawu Paraddu ne islihdsina, tam ta Mahjuweeta ja atnem un zittam ja eedohd.
30. Es labpraht gribbu un nowehlu, ka ikweenam Saimineeka-Dehlam, furrã tas Tehws fawu Mahjuweetu uswehl, to arri buhs dabbuht. Bet kursch Saimineeka-Dehls kahdu leelu Blehdibu

- Blehdibu jeb Sahdsibu irr darriht, un tas winnam preeksch Teefas irr parahdihts, tam ne buhs Tehwa Pehdãs tapt. Tã arri ne weenam Mahjuweetu buhs turreht, kas pee manneem Klehteem, Rijahm, Wesmehm jeb zittahm Teetahm leelu Blehdibu darrihts.
31. Kattras Muischas Waggaram buhs ar teem diweem Teefnescheem starp jaunu un wezzu Jahni tohs Arreja Laukus apraudsiht un Muischu-Rungam Sinnu nest, tam buhs to Grahmata eelift, furrã labbi un furrã slikti Lauki irr, ka war sinnaht, kam ja palihds, un kas ja atraid.
32. Pee kattras Mahjasweetas buhs ihpaschu Kalpu: Semmi norahdiht. Kad nu weens Kalps no Saimineeka atstahj, tad warr tas gann fawus fehtus Rudsus nonemt, bet no ta Laika winnam ar tahs Semmes nekahdas Dalkas,

- Dallas, ta peederr tam jaunam kalpam, kas winna Weeta nah: zis.
33. Weenam Kalpam, kas pee Saimineeka peestahjis, buhs trihs Gaddus weenâ Weeta palikt. Un ka tas wiff pehz Kahr: tas warr notikt, tad buhs scho 1770 Gaddu to Mitteschanu usnemt, un ta ikreifas us Joh: ranna Laika par trim Gaddeem turreht. Tapelz buhs teem Teefinescheem starp jaumu un wezzu Johrannu: Deemu faect, tohs Kalpus istihdsinaht, un ikweenam farwu wajjadfigu faini peeschirt.
34. Tahm Peezibahm buhs wiff: zauri weenadahm buht. Un ne: weens par ohtru jo dauds irr dsennams.
35. Kad kam Druwu jeb Plawu labbad ar ohtru kahda Starpi: ba, tad buhs Waggareem ar Teefnescheem us to Kihwu: Wee: tu no eet un ik weenam Taisni: bu isdarriht.

36. Kad

36. Kad pee Labbibas, jeb Sah: les Plawâ, kahda Skahde no ohtra Pohpeem notikkussi, buhs teem Teefnescheem nolemt, kas par to maksajams.
37. Ta Teefai buhs usluhkoht, ka ikkweens farwus Behrnus pehz Grahmatu Passischanas ka war: redams raddina. Tik labbi Mahjâs ka Skohlâ.
38. Kad kas pehz Deewa Prahta no manneem Laudim mirst un fihkus Behrnus pakkal pamett; tad buhs tai Teefai pehz to prassiht, kam Rohkâ winnu Teh: wa jeb Mahtes: Manta paleek. To buhs Muischu: Kungam Grahmatâ likt, un kad tee Behr: ni paauguschî, buhs ikweenam farwu Teefu dabbuht.
39. Ugguns: Paischanna un Me: schu: Dedischana paleek ka jaw ik Gaddus irr sluddinahis, zeeti pee: leelas Strahpes: noleegti. Tomehr irr wehlehts Posumu Sahrtus in Gannibas: Silus, fur

fur jauni Meschi ne taifchs augt,
 nodedsnaht. Bet zittadi ne,
 ka itreisas ar Muischu: Kungu
 un Meschu: Junfuru Sinnas.

Un kas to Brihwestibu: isdab:
 bujis, tam buhs par to gal:
 woht, ka tas Ugguns Meschi
 me muht.

40. Preeschu: un zitti pehz Ekhahn
 derrigi Kohki neweenam bes
 Sihmes irr briwi, zirft. Jaw
 Preedes Swicku labbad aplaist
 irr weena augsta Waina. Tai
 Teefai buhs tohs, kas to darra,
 zeeti sohdiht.

41. Kas wezzas Druwas un Pla:
 was grib pohst, fur Balki wir:
 su aug, tam buhs papreefsch
 Sihmi no Muischas isnemt.

42. Ko es wehl pehz jaufas Buh:
 schanas eeksch manna Nowad:
 da nozerreschu, to es fatträ
 Brihdi, kad Baijadfiba buhs,
 jewischi lickschu fluddinaht.

